

Azınlıkça Dergisi

Sayı: 48 - Haziran 2009

Agos - Haziran 2009

Herkül Millas

12 Haziran'da Taraf gazetesinde 'AKP ve Gülen'i bitirme planı' duyuruldu. Bu plan ister askeri kurumlarca hazırlanmış olsun, ister kendi başlarına davranan kişilerce, hatta ister baştan sona bir yalan veya bir provokasyon olsun, birinin kaleme aldığı planın şu cümlesine dikkati çekmek istiyorum: "Ermenistan ve Yunanistan ile ilgili kamuoyunda tepki uyandıracak haberler sürekli gündemde tutularak milliyetçi partilerin tabanının genişletilmesi sağlanacaktır."

Bu cümle bir sıra varsayım içeriyor ve belli bir algılamayı su yüzüne çıkarıyor. Yani, birilerinin algılamasını çok güzel gösteriyor. 'Milliyetçi partiler' söyleminden başlayalım. Anlaşılan, cümlelerin yazarının aklında milliyetçi olmayan partiler de var. Ama ne demek milliyetçi olan ve olmayan parti? Ne yapar böyle partiler? Hangileridir? Partileri ve siyasi güçleri milliyetçi olan ve olmayan diye ikiye ayıracaksak, bunun kıstası nedir? Sanırım, bu sorulara cümlelerin yazarı açık seçik bir yanıt verecek durumda olmasa da, planın genel çerçevesi de göz önüne alındığında, ne demek istediği aşağı yukarı belli olmaktadır. Milliyetçi olmayanlar kabaca AKP, yandaşlarıdır ve AKP'ye her halükârda karşı çıkmayanlardır. Zaman ve Taraf gibi gazeteler, AKP'yi muhalefete tercih eden bazı liberaller (hani 'liboş' diye küçümsenen), ve AB yandaşı solcular. Bunların karşısında da milliyetçiler var. Somut olarak MHP ve CHP geliyor aklı.

Bu iyiler ve kötüler dünyasında ve bu söylemde 'milliyetçilik', iyi olanın simgesidir. Milliyetçilik olumlunun kıstası olarak seçildiğinde karşı tarafta kalanlar da otomatik olarak gayri-milli sayılır. Söz konusu cümlede 'hain' suçlamasının gizli varlığını görüyoruz. Milliyetçi partilerin tabanı, milliyetçi ve milli olmayan partilerin tabanına karşı desteklenmek isteniyor. Kamplaşma artık siyasi olmanın ötesinde, 'milliler' ve 'hainler' platformunda algılanıyor. Doğal olarak, siyasi güçleri bu biçimde ikiye ayıranların, hainlere karşı her çareye başvurarak milliyetçiliği savunacaklarını düşünmemiz gerekir. Dünyayı böyle algılayıp vatanın bu şerait altında olduğuna hükmeden, doğal olarak, hukuk-mukuk demez, hele olanakları da varsa, yani top tüfeği varsa, yeri göğü hainlerin başına yıkar artık.

Cümlede yer alan “kamuoyunda tepki uyandıracak haberler yoluyla milliyetçi tabanın genişletilmesi” yordamı da çok ilginç. Demek ki, milliyetçiliği olumlu sayan kimseler, bu ideolojinin yayılmasını da ‘öteki’ne yöneltile kinde görmekte. ‘Öteki’nin kim olduğu da açık: Ermenistan ve Yunanistan. Sizin anlayacağınız, Ermeniler ve Yunanlılarla aramız iyi olunca milliyetçiliğimiz de ‘daralacaktır’. Genişleme de, bundan dolayı, yalanla dolanla da olsa, ‘öteki’ne duyulan öfkenin, hıncın, kinin artmasında yatmaktadır. Milliyetçilerin algılaması böyle olunca, dostluk çabalarından neden bu denli rahatsız olduklarını anlıyoruz. Barışmak, özür dilemek, özeleştiriyi yapmak...; bunlar barışı sağlar, barış ve barışma psikolojisi ise milliyetçiliği ‘genişletemez’.

Bu anlayışta olanların, ‘uzlaşmadan’ yana olanlara neden “hain” ve “satılmış” dediklerini ve neden Ermeni ve Yunan ile dost olmayı olanaklı kılan yolları kapatmaya çalıştıklarını bu cümlede gayet açık anlıyoruz: Çünkü ‘öteki’ konusunda “tepki uyandıran haberler milliyetçi partilerin tabanını genişletmektedir.” Bu söylemde milliyetçiliğin temel işlevini de görüyoruz: Kin ve çatışma yordamı ile bir ideolojiyi, ayrımcı milliyetçiliği yaymak ve toplumda egemen kılmak.

Cümleyi kim yazmış olursa olsun, bazı konulara açıklık getirmektedir. Milliyetçilik nedir, Ermeni ve Yunanlılar konusunda kimler “tepki doğuracak haberleri sürekli gündemde tutmaktadır”, bunu ne maksatla yapmaktadırlar... Bundan böyle, beyin yıkamanın, tahrikin, provokasyonun saf kurbanı olmamak için nelere dikkat etmemiz gerektiğini anlıyoruz. Yani, bu kısa cümle çok yararlı bir ders olmalıdır. Şoven, bağınaz, ayrımcı, saldırgan milliyetçiliğin en güzel ifadesidir, itirafıdır. Ermenistan ve Yunanistan konusunda haberlere bundan böyle özellikle dikkat etmek gerekmektedir. Her okunana inanmak saflık olabilir. Artık itiraf edilmiştir, biliyoruz. Bu haberler kimilerince araçtır. İnsanlar da araçları kendi başlarına gelsinler diye beklemezler, araçları oturup yaparlar, araçları kendileri yaratır.

Darbe planları, kuşkusuz, kötüdür. Hukuku, insan haklarını çiğnemekte, vatandaşı aşağı sayıp tahkir etmektedir. Ama çok daha kötü olan, düşmanlık söylemini, belli bir ideoloji adına paranoya, ve ‘öteki’ne yöneltile bir kin biçiminde toplum içine yerleştirmektir. Bu kin anlayışı sağlandığında artık uzlaşmazlık, saldırganlık, güvensizlik kalıcı olur. Aslında söz konusu “Tepki uyandıran haberleri yayalım” anlayışı, bir-iki milliyetçinin yeni bir ilhamının sonucu değildir. Çok eskilerden gelmektedir. İttihatçılardan başlamıştır, milliyetçilik adına on yıllarca devletçe ve eğitim aracılığı ile toplumsal bir gerçeklik olarak içselleştirilmiştir. Şimdi aslında meyveler toplanmaktadır. ‘Öteki’nin düşman olarak sergilenmesi bir-iki Ergenekoncunun işi değildir; tersine, Ergenekon, ‘öteki’ni düşman belletmiş olan bir ideolojinin eseridir.

Söz konusu cümle bir kuramsal soruyu da gündeme taşımaktadır. Bu milliyetçilere göre, ‘öteki’ne yöneltile “tepki yaratan haberler” olmazsa milliyetçilik de ‘genişletilemeyecektir’. Doğru mu yoksa yanlış mı bu görüş? Bence doğru. Bu milliyetçilerle uyum içinde olduğum tek görüş, sanıyorum budur.